

Chäñil pañmil: pi'älo'b nukbä la'k'äjñi'bäl *

Majchkiyonlojoñ

Xtyujluoxibalojoñ yik'oty xbik'tyi tyujlux, ichäñil pañmil ñoj k'otyajoñbalojoñ, Kolemojoñ kjol, ñuki botyol loñkwutu, ma'añ Kolem jkuktyalojoñ, ts'itya' tyam loñknej, cha'cha'k'ejl loñwich' tyi junjunwejl, pây tsikil ibik'tyi chijil loñwich' cha'añ sâkewelañ.

Mach ñoj junjalaj kik'oty xbik'tyi tyujlux, che' ñocholoñ tyoj lich'il kwich', ma'añ ñoj tyam, ixku jini bik'ityi tyujlux che' ñochol luty wechel iwich', ma'añ lich'il, yom aweñ k'el loñkilal.

Joñoñlojoñ sejb mi kwejlelojoñ majlel, mi Kmejlelojoñ tyi wa'tyäl tyi ik' yik'oty mi Kwäläkpaty wejleloñ majlel.

Xtyujlux yik'oty xbik'tyi tyujlux

Jaychajpoñlojoñ

Añoñbilojoñ 5,600 ichajplel tyi ijoytälel pañmil.

Añoñbilojoñ 350 ichajplel tsa'bä k'ejliyoñlojoñ wä' tyi México.

Bajche' añoñlojoñ

Xtyujlux, xbik'tyi tyujlux yik'oty bajche' jini xtyopi, xkuchyopom, ortopterobä mi isu'beñtyelo'b, mach lajal mi jkolelojoñ bajche' xpejzem yik'oty xkulkuñtya', che' mi ktyuññtyelojoñ mi kpäñtäyelojoñ majlel bajche' loñkñä', che' añoñtyalojoñ tyi ja' añ loñkjech' baki mi klaplojoñ ik', ixku xbik'tyi tyujlux mi ilok'el ibik'tyi tsutsel baki mi ijape' ik' che' añtyo tyi imalil ja', ya' mi jkolelojoñ, ya' mi kmäk'lalojoñ kbä, mi jk'uñlojoñ yal chäy yik'oty yal popok, mi Kchän K'eXtyañlojoñ kpaty K'älä mi ktyaj loñjkolel, che' jini mi kletselojoñ tyi pam ja', ya' muk'ix kwejlelojoñ majlel, mi Kchuklojoñ Kwe'el che' mi kwejlelojoñ ñumel, mi Kchuklojoñ jk'uñ bajche' us, qaj, ch'kil.

Muk'bä yesmañö'b ik'elö'b ikäñö'b ibik'tyi chäñil pañmil, tsa'ix ikäñäyoñlojoñ bajche' mi jkäñityañ loñkalo'bilo'b baki añañlojoñ, ma'añ mi kák'lojoñ ochel yañba xtyaty tyujlux, mi kajñisañlojoñ majlel.

Bajche' mi
imejel akotyaññlojoñ

Mach la'tyalaññlojoñ, mach la'läm loñkajñi'b, yom la'weñ käññoñlojoñ mi muk'äch ktyä'lañetylojoñ, yom atsiktyisañla bajche' kilaloñ, joñoñ weñ k'o'tyaj loñkts'ijbal, K'o'tyaj mi kwejlelojoñ ñumel, ñoj ñuk loñjk'ajñi'bali tyi ityoylel yañtyakbä ichäñil pañmil.

Bajche' mi
kák'lojoñ jkotyayaj

Mi kchuklojoñ jk'uñ us, qaj, xchañ, muk'bä yotsañ la'k'am-añ che' mi jk'uñxetyla, mi jk'uñlojoñ ibik'tyi chäñil pañmil muk'bä ityä'lañ iwyty la'päk'ä'b, chääch bajche' ili mi Klämlojoñ chuki mi ityä'lañetyla. Che' joñoñlojoñ je'el ibäloñlojoñ iñäk' Xmaty'e'l muty yik'oty chäytyak.